

έτσι νάχρησ την εύχην μου, φύγε παράτησε τὰ σφουγγάρια.

Ο νιός συλλογισμένος τὸν κοίταξε. Καί τὸ τραγουδι μὲ τὸ θλιβερό σκοπὸ τοῦ σφινγγε τὴν καρδιά. Ὑστερα σφινγγά, σφινγγά μίλησε.

— Ναι, καπετάνιε, ναι, ἀλλήθεια. Μὰ, γιατί; Γιατί τάχα νάσαι τέτοια ἡ τέχνη μας;

— Κατάρη, παιδί μου, κατάρη θεικὴ τὰ βαρύνει κ' ἔτσι ἀπὸ χρόνια εἶνε γραμμένο ὅποιος τὰ δουλέψει, θέλεις καπετάνιε εἶναι, θέλεις βουτηχτὴς καὶ σύντροφος καὶ μοῦστος, προκοπὴ δὲν εἶναι νάδρη. Τὸ ξέρεις γιατί εἶσαι καὶ θεοφοβούμενος ἐσύ, τὸ ξέρεις πῶς ὅταν σταυρώσαν τὸ Χριστὸ οἱ Ἑβραῖοι, οἱ ἄνθρωποι, στὴ δίψα τοῦ ἀπάνω ξύδι τὸν ποτίσανε. Καί, ὦρα κακὴ, σφουγγάρι βρέθηκε κοντὰ τους, σφουγγάρι νὰ τὸ ποτίσουν στὸ ξύδι καὶ μὲ σφουγγάρι τοῦ δώσαν νὰ πιῇ. Κι ὁ πόνος, ὁ τρανὸς πόνος καὶ καῦμός ἀράνταστος, ὁ πόνος τοῦ Χριστοῦ ξέσπασε σὲ μιὰ βουδὴ κατάρη, μὰ κατάρη ἀπέραντη κι αἰώνια ὅσο εἶναι ἐκεῖνος ἀληθινὸς καὶ τὰ λόγια του. Κακὴ, βλέπεις, ἦταν ὦρα καὶ βρέθηκε τὸ σφουγγάρι καὶ γραφτό μας νὰ τέρνουμε τέτοια θεικὴ κατάρη. Ἀπὸ τότε ἄνεμος συνεπαίρνει καθένα πού καταπιεσθῇ μὲ τὴ δουλειὰ αὐτῇ.

— Μὰς φυλάει ἡ Παναγία, ἡ χάρη της. Τόσα τάγματα, μπάραμπα, τόσα κερὰ. Ἐμεῖς χωρὶς νὰ πατήση ἡ χάρη της στὸ καίμι, παλαμᾶρι δὲ λύνουμε.

— Μὴν τὰ κοιτᾶς. Θεομαῖχτες εἴμαστε. Σκόλη, Κυριακὴ δὲ οὐλᾶμε στὴ δουλειά, ἀκόμη καὶ τὴ Μεγάλῃ Λαμπρῇ δουλεύουμε, ὁ παρὴς νὰ βγαίνει. Σαρακοστή, μπρὸς στὴν πόρτα τῆς ἐκκλησίας δέκα ζευγάρια βιολιά λαλοῦν. Μεγάλῃ βδομάδᾳ βγαίνουμε στὰ παννιά. Ἀκουσε, παιδί μου, ἐγὼ νὰ παρατήσω τὴ δουλειὰ δὲ σκέπτομαι. Μὰ πρόπερσι Μεγάλῃ Τρίτῃ φάσκαμε στὴ Μπεργάζα. Εὐτύς νὰ καλαφατίσουμε τὰ μηχανοκάρια πού μᾶς τὰ εἶχε στραπατσάρει μιὰ φουρτοῦνα, λεονάτσα πρώτης, καὶ τὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ ὁ καπετάνιος τῆς μηχανῆς παράγγειλε νὰ βγούμε στὴ δουλειά. Βρὲ ἀμάν, Μήτσο, τοῦ εἶπα, ἔστους μέρα πού ναι σήμερα. Τὴ δουλειά σου, μοῦ εἶπε, καπετάν Νικόλα, ἐσύ τὸ ναυλό σου νὰ πάρης, μὰ ἐγὼ μὲ Μεγάλῃ Παρασκευῇ καὶ μὲ σκόλης δὲ θὰ βγάλω τὸν παρὸ τὸν ξένο μὴδὲ νὰ χάσω θέλω τὰ λίγα πού ἀπόχτησα βουτηχτὴς. Βγήκαν στὴ δουλειά. Τὸ μεσημέρι μᾶς φέραν πεθαμμένο, σὲ δεκάξῃ ὀργιᾶς βάρους, τὸ Μαντηλένιο, τὸ βράδυ ὡς τὴ μέση πιασμένο τὸν ξακουσμένο Σαμιώτη. Ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι τὰ λεφτὰ τοῦ Μήτσου κουρνιαχτός. Οἱ βλαστήμιες τοῦ μοῦ σήκωναν τὴν τρίχα μὴ σπιθαμῇ. Εἶπα καὶ τὸ καμα, τελευταία μου νὰ ἴναι χρονιά μὲ τὰ σφουγγαράδικα. Καὶ ὁ Θεὸς νὰ μὲ οὐλᾷ μὴ μοῦ συνεπάρῃ καταστροφὴ τὰ λίγα λεφτὰ π' ἀπόχτησα στὰ σφουγγάρια.

Ἀκουσέ με. Εἶσαι παιδί ἀκόμα καὶ στὰ λέω νὰ

μὲ συχωρᾷς καμμιὰ φορὰ. Φύγε ὅσο εἶναι καιρὸς ἀκόμα. Μὴ σὲ μαγέψῃ στὰ καλὰ ἡ τέχνη ἡ ἀπιστή. Κάλιο νεράϊδα ἀγαπητικιά, παρὰ τέχνη μάγισσα. Κ' εἶναι μάγισσα, πιστέψι με καὶ δέστο στὴν καρδιά σου, μάγισσα ἡ τέχνη ὅσο νὰ σὲ βυζᾷξῃ στὰ πιδ καρπερά σου χρόνια κ' ὕστερα σὲ παραρρίξει σκύβαλο σὲ μιὰ γωνιά ν' ἀρμακτώνῃς παραγάδια καὶ νὰ ξεχάνῃς τοὺς καῦμούς καὶ νὰ καταπίνῃς τὰ φαρμάκια μὲ τὸ κρασί, ὅπως βλέπῃς τὸ γέρο-Σκαμπαθία, ξακουσμένο καπετάνιο στὸν καιρὸ του, νὰ πίνῃ κατὰ βιδάνια τῶν μαγαζιῶν. Τὰ σφουγγάρια ἔχουν κατάρη θεικὴ. Παρατήσῃ τα καὶ βλαστήμι με.

Ὁ Ραϊκὴς εἶχε γύρι τὸ κεφάλι. Κι ἀπ' τὸν καπνὸ πού σκέπαζε τὸ μαγαζι, πυκνότερη καταχνιά θέλωνε τὸ νοῦ του. Ἐκεῖ κάτω, τὸ βιολί εἶχε πᾶψει καὶ μοναχὰ σιγῶπιζε τὸ λαγούτο, κι ὅλη μαζὶ ἡ συντροφία τραγουδοῦσε.

— Ἐμεῖς καὶ ἂν χαθοῦμε, μᾶς τό'χει ἡ μοῖρά μας κανεὶς δὲ θὰ τὸ μάθῃ ἀπὸ τὰ σπῖτια μας.

Ὑδρα, Μᾶης 1905.

ΜΗΤΣΟΣ ΑΝΘΕΜΗΣ

ΜΟΥΣΑ·Ι·ΚΑ

Ἀπὸ τοὺς μύθους Ἰδὸν Κροῖα ὁ δ.

ΤΑ ΔΥΟ ΒΑΡΕΛΙΑ

Τὰ δυὸ Βαρέλια ἐλεύθερα καὶ μόνα
Ἐπὶ θρῶν δρόμο μῶν ἡμέρα· τὸνα
Κούφιο εἶταν κι ἀδειανό· μὰ τᾶλλο
Γιομᾶν ὥς πᾶνον μὲ πιὸτὸ πού ἐφραίνει
Τῆς γῆς κάθε θνητὸ μικρὸ ἢ μεγάλο.
Τὸ δεύτερ' ὅμως πάντοτε πηγαίνει
Καταμεσῆς καὶ πίσω ἀπὸ τὸ πρῶτο
Κυιδώντας δίχως θόρυβο καὶ κρότο,
Ἐνῶ τ' ὀλαδειανὸ χοροπηδῶντας
Μὲ βήματα τρελλὰ κροεῖ περὶνῶντας
Καὶ σύγνεφο σὺ δρόμο του σηκώνει...
Τὸν νόμο σὺ ποδάρι καί... τὴ σκόνῃ.

Σὺν βλέπουν οἱ διαβάτες, ποῦχαν γνώση,
Ἀθεόρατο βαρέλι νῆχει τόση
Ὅρη καὶ Τρέλλα, σὰ ἀνὰν τύχε πιάσει
Ἡ μῦθα, κάνουν τόπο νὰ περάσῃ
Μὰ τὸ μωρὸ τὸ πληθὸς γιουχαρίζει
Τὸ δεύτερο βαρέλι τὸ γεμάτο,

Ἐνῶ τὸ ὀλαδειανὸ πού πάει τρεχᾶτο
Θωρεῖ μὲ θαυμασμό... κι' ὅς μὴν τᾶξίζει!

Θόρυβο τέτοιο κάνουνε συχνὰ
Κεφάλια πού ὀλως διώλου εἶναι ἀδειανὰ
Μ' αὐτὸς πού ἤρωας εἶναι ἀληθινὰ
Διαβαίνει σιωπηλὸς παντοεινὰ,
Κάθ' ἔργο του καὶ μόνο, πού ὠφελεῖ,
Ἀφ' ἡμέρας γι' αὐτὸν νὰ μιλεῖ.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΔΙΤΗΣ

ΝΕΚΡΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Ἐρχεται ἕνας Δαφνοστεφάνωτος. Πίσω του μοροκοῦνι ἀπειρη σειρὰ κάρα. Τὸ πίσω πίσω κάρο ἡ ἀλαργάδα τὸ δείχνει μικρόσκιμι μικρόκι μικρόκι.

Γαβριήλ. Καλὸ στὸ γαμπρό, καλὸ στον.

Δαφνοστεφάνωτος. Χαῖρε. Μὰ γιατί μὲ λές γαμπρό; Δὲν εἶμαι γαμπρός.

Γαβριήλ. Τότες γιατί φορεῖς τὸ στεφάνι;

Δαφνοστεφάνωτος. Ἀπὸ εἶναι στεφάνι πού μοῦ δώσε ὁ Μιστριώτης σ' ἕνα διαγωνισμό. Μὰ πῆρα ὅμως κι' ἄλλα, οὐ! ἕνα σωρό... πίσω μου στέκει ἕνα κάρο ξέχειλο.

Γαβριήλ. Νὰ μοῦ συμπαθῇς τὸ λάθος μου. Εἶναι ὅμως, βλέπεις, καὶ τὰ κάρα. Ἀπὸ τὰ κάρα δὲν κουβαλοῦν τὰ προικιά σου;

Δαφνοστεφάνωτος. Ὅχι, τὰ ἔργα μου, τὰ συγράμματά μου.

Γαβριήλ. Ἄ, εἶσαι γραφικὸς. Κι τί λογὴς ἔγραφες;

Δαφνοστεφάνωτος. Πολὺ ἀπ' ὅλα. Πεζά, ἔμμετρα, ἱστορίες, δηγῆματα, λυρικά, δράματα ἔμμετρα, δράματα πεζά, πεζότατα μάλιστα, κτλ. κτλ.

Γαβριήλ. Καὶ πῶς κατόρθωσες νὰ γράψῃς τόσα σὲ τόσο σύντομη ζωὴ;

Δαφνοστεφάνωτος (κνικκωμένα). Ἐχω σύστημα δικό μου.

Γαβριήλ. Δηλαδή;

Δαφνοστεφάνωτος. Νᾶ. Μὲ τὰ καπούλια μου καθοῦμαι, μὲ τὰ μάτια μου βλέπω, μὲ τὸ χέρι μου γράφω γράφω.

Γαβριήλ. Τίποτα ἄλλο;

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Τῆς προσευχῆς ἡ ἐπιρροὴ στὴ θρησκευτικὴ μας ζωὴ.

(Ἀνέλεξη ποιήθηκε στὸ Αἶθρον τῆς Ἐλβετίας τὸ Μάρτιν τοῦ 1903, σὲ σύλλογο ἀπὸ χριστιανούς νέους ἐπιστήμονες)

Στὸ Χρῖστο Σ. Ἀργυρόπουλο
ἡ μετάφραση γιὰ μικρὴ θύμηση

Ἀγαπητέ μου Χρῖστο,

Τὴ μετάφραση αὐτὴ πού βλέπεις, τὴν ἔκανα γιὰ δυὸ λόγους. Πρῶτον πῶ τὸν πρῶτον διάβασε τὰ λόγια τοῦ Ροῦθ ἀπὸ τὴν Πάπισσά του, γιὰ νὰ μὲ καταλάβῃς καλύτερα:

Ἀγαπᾷς, ἀναγνώστα μου, τὸν καλὸν οἶνον; Ἄν τῷ θῶντι τὸν ἀγαπᾷς, μισαῖς βεβαίως τοὺς ἀνυπερβόλους ἐκείνους καπῆλους, οἵτινες ἐξ αἰσχροκερδείας νοθεύουν τὸ καλὸν τοῦτο ποτόν, ἀναμιγνύοντες ὕδωρ, βαφὰς ἢ δηλη-

πῆρια καὶ ἀντὶ θεοῦ νέκταρος ἀνούσιον ἢ ναυτιῶδες ποτὸν προσφέροντες εἰς τὰ διψῶντα σου χεῖλη. Τοιοῦτοι ἀκάπηλοι ὑπῆρξαν ἀπ' αἰώνων οἱ μετερχόμενοι τὴν προύρησιν καὶ διανομήν τοῦ γενναίου οἴνου τῆς πίστεως, ὡς ἀνώμαλὸν τὴν θρησκείαν ὁ σοφὸς Ἀλθίνος
Ἄλλοι δὲ καθὼς ὁ γνήσιος οἶνονότης βδελύσσεται τοὺς νοθεύοντας τὸν οἶνον, οὕτω καὶ ὁ καλὸς χριστιανὸς ἀποστρέφεται τοὺς ἀναμιγνύοντας εἰς τὴν θρησκείαν, ἵνα κατασταθῇ ἐπικερδέστερα, τὰς παντοίας τῆς ἐξυρισμένης ἢ πολυμάλλου κεφαλῆς τῶν ἐφευρέσεων, τὰ θαύματα τῶν «εἰκόνων», τοὺς Θεοὺς τῆς εἰδωλολατρίας μετρημισμένους εἰς ἀγίους, τὰς προσκυνήσεις τὰ εἰσθητὰ τοῦ Πατριάρχου, τὰ ἅγια λείψανα, τὰ κομβολόγια καὶ ἄλλα ἱερατικά ἐμπορεύματα, δι' ὧν τὸ ἐπάγγελμα τῶν Ἀποστόλων κατέστη καὶ αὐτῆς τῆς λατρικῆς καὶ ὀνειροκρισίας ἀγυρικώτερον.

Μὲ τὰ λόγια τοῦτα ἐξηγεῖται ὁ πρῶτος λόγος πού σοῦ λέω. Εἶμαι κίγῳ, ὅπως εἶσαι κέσῳ, ἀπὸ κείνους π' ἀγαποῦνε τὸν γενναῖον οἶνον τῆς πίστεως καὶ γι' αὐτὸ ἐπιθυμῶ νὰ τὸν διαλαλῶ, ὅπου τὸν βλέπω. Καὶ τέτιος ὑπάρχει σ' αὐτὴ τὴν ὁμιλίᾳ, πού θὰ περάσῃ τώρα ἀπὸ τοῦ «Νουμά» τὴς στήλης.

Ὁ δεύτερος λόγος εἶναι ἡ ἐπιθυμία μου νὰ μεταχειρίζομαι τὴν ἐθνικὴ μας γλῶσσα σὲ κάθε λογῆς θέματα, γιὰ νὰ δειχνηται μὲ πράγματα καὶ μὲ δουλιὰ, κι ὅχι μὲ κούφια λόγια, ἡ δύναμη πού κλεῖ μέσα της, μῶλον πού

δὲν καλλιεργήθηκε ἀκόμη γιὰ νὰ γένη τέλεια φιλολογικὴ γλῶσσα. Καὶ τὴ δύναμη αὐτὴ τὴν ἀναγνωρίζουν ὅσοι λυτερώθηκαν ἀπὸ τὴ λατρεία τῶν ἄλλων ἐκείνων «Εἰδῶλων», πού ὁ καλὸς Ροῦθς πάλι γύριψε καὶ πίτυχε ὅχι λίγο νὰ τὰ κουνήσῃ ἀπὸ τὴ θέση τους.

Γεῖδ σου

Ο δικός σου
Π. Α.

Κύριοι,

Συζήτηση, ἂν ἡ προσευχὴ ἐπιρρεάζῃ ἀλήθεια ἢ ἂν μπορεῖ νὰ ἐπιρρεάζῃ τὴ θρησκευτικὴ μας ζωὴ, ἢ δὲν πάει μεταξύ μας. Τὸ πῶς ξακουσται ἡ προσευχὴ πραγματικά, ὑποθέτομε νᾶνε πεποιθήσῃ μας· θέμε νὰ δοῦμε μόνο ποῖα εἶν' ἡ ἐπιρροὴ της, ἢ ποῖα τοῦλάχιστο ἔπρεπε νᾶνε, στὴν ἐσωτερικὴ μας θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ ζωὴ.

Καὶ τί θέμε νὰ τὸ δοῦμε. Ὅχι ἔτσι, ἀπὸ ἀπλὴ περιέργεια, γιὰ νὰ μάθουμε ὕστερ' ἀπὸ τὴν ὁμιλίᾳ μας κάτι πού δὲν τὸ ἔραμε προηγουμένως. Ὁ σκοπὸς μας ἐδῶ στὴ συνάξῃ μας δὲν εἶν' ὅ δὲ γελίμαί, νὰ ψυχολογοῦμε πράματα ἐπιστημονικά, παρὰ νὰ ἐμπνέομε ἠθικὰς συγκινήσεις, νὰ ζυποῦμε ἅγια αἰσθητά, νὰ παίρνομε θάρρος γιὰ νὰ ζοῦμε ἀληθινὰ ὅπως θέλει ὁ Θεὸς καὶ νὰ σκετιζοῦμας μεταξύ μας. Λοιπὸν κι αὐτὸ πού τώρα θέλομε νὰ δοῦμε πρέπει νάχῃ πρῶτ' ἀπ' ὅλα τὸν πραχτικὸ σκοπὸ νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ μεταχειρίζομας τὴ δικαίωμά μας τῆς